

Střídavá péče

Rozhodnutí, jímž se obecný soud v řízení o úpravě výchovných poměrů k nezletilému dítěti odchýlí od presumpce ve prospěch střídavé péče, musí být založeno na pečlivém, komplexním a přesvědčivém posouzení všech relevantních okolností případu z hlediska nejlepšího zájmu dítěte a náležitě odůvodněno. Izolované pochybení jednoho z rodičů, které je nutno hodnotit v kontextu ostatních zjištěných skutečností a které bylo navíc v průběhu řízení napraveno, samo o sobě neodůvodňuje vyloučení střídavé péče. Opomene-li soud posoudit poměry druhého rodiče, nevypořádá se s názorem nezletilého, jenž je schopen jej vyjádřit, a neposkytne-li řádné odůvodnění rozhodnutí již při jeho vyhlášení, zatíží své rozhodnutí vadami, jež vedou k porušení základních práv stěžovatele na rodinný život a na péči o dítě a jeho výchovu zaručených čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 3060/25 ze dne 15.4.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele V. K., zastoupeného Mgr. T.Č., advokátem, sídlem B., proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. června 2025 č. j. 16 Co 211/2024-138, za účasti Krajského soudu v Brně, jako účastníka řízení, a 1) J. V. a 2) nezletilého Q. K., zastoupeného opatrovníkem statutárním městem Brnem, sídlem B., jako vedlejších účastníků řízení, tak, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. června 2025 č. j. 16 Co 211/2024-138 byla porušena základní práva stěžovatele na rodinný život a na péči o dítě a jeho výchovu zaručená čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. června 2025 č. j. 16 Co 211/2024-138 se ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Stěžovatel se ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí z důvodu tvrzeného porušení jeho základních práv podle čl. 90 Ústavy, čl. 32 odst. 1 a 4 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) ve spojení s čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a vyžádaného spisu se podává, že Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 11. 2024 č. j. 40 Nc 22/2024-61, 40 P a Nc 175/2024 svěřil nezletilého do střídavé péče rodičů, a to tak, že v péči stěžovatele (otce) měl být nezletilý v každém lichém kalendářním týdnu od pondělí od 7:45 hodin do pondělí v sudém kalendářním týdnu do 7:45 hodin a v péči vedlejší účastnice (matky) měl být v každém sudém kalendářním týdnu od pondělí od 7:45 hodin do pondělí v lichém kalendářním týdnu do 7:45 hodin. K předání a převzetí nezletilého mělo docházet prostřednictvím školského zařízení, které nezletilý navštěvuje. Pokud v den předání neprobíhá školní docházka, k předávání nezletilého mělo docházet v místě bydliště toho rodiče, jehož péče končí (I.). Městský soud dále rozhodl o péči o nezletilého v době prázdnin (II.). Otcí uložil povinnost přispívat na výživu nezletilého částkou 5 600 Kč měsíčně (III.) a matce uložil povinnost přispívat na výživu nezletilého částkou 2 400 Kč měsíčně (IV.). O náhradě nákladů řízení rozhodl městský soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (V.). Městský soud uvedl, že nezletilý má

blízký a vřelý vztah k oběma rodičům, oba rodiče mají o nezletilého zájem a chtějí se o něj starat. Nemoc matky a její prognóza nemůže jít na vrub rodičovských práv otce a práv nezletilého ke svému otci. Městský soud neshledal, že by měl otec sníženou rodičovskou kompetenci. Oba rodiče prokázali, že jsou schopni o nezletilého pečovat a zajišťovat jeho potřeby přibližně stejnou měrou. Špatný vztah a nevhodnou komunikaci mezi rodiči nepovažoval městský soud za překážku svěřeni nezletilého do střídavé péče.

3. Krajský soud v Brně ústavní stížností napadeným rozsudkem změnil rozsudek městského soudu a nezletilého svěřil do péče matky. Styk s otcem upravil tak, že otec je oprávněn stýkat se s nezletilým každý lichý kalendářní týden v roce od čtvrtka po skončení vyučování nezletilého do pondělí následujícího týdne 7:45 hodin. Zvláště pak upravil styk otce s nezletilým v době prázdnin. Otcí uložil povinnost platit na výživu nezletilého 10 000 Kč měsíčně (I.). O nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (II.).

4. Krajský soud opětovně vyslechl oba rodiče, provedl pohovor s nezletilým a doplnil dokazování o další listinné důkazy. Uvedl, že oproti skutkovému stavu zjištěnému městským soudem došlo ke změnám v poměrech účastníků řízení. Matka se odstěhovala ze společného bytu, konfliktní vztahy mezi rodiči přetrvávají. I za přítomnosti nezletilého dochází mezi nimi k hádkám a konfliktům. U nezletilého došlo ke zhoršení jeho chování. Krajský soud byl toho názoru, že situace má zřejmý vliv na chování nezletilého. Dále bylo zjištěno, že v době, kdy má otec nezletilého u sebe, tak ho minimálně dvakrát týdně nechává večer samotného doma, nejčastěji mezi 20:00 a 22:00. Důvodem otcovy nepřítomnosti jsou jeho sportovní aktivity. V jednom případě nechal otec z důvodu plnění pracovních povinností nezletilého samotného doma i v době, kdy byl nemocný a měl vysoké horečky. Krajský soud shledal postup otce s ohledem na věk nezletilého (8 let) krajně nezodpovědným, až alarmujícím a uzavřel, že výrazně snižuje jeho výchovné kompetence i celkovou rodičovskou způsobilost. Nelze jej tolerovat ani aprobovat. Tyto skutečnosti jsou natolik závažného rázu, že výrazným způsobem znevěrohodňují a vylučují, aby se nadále rovnoměrně podílel na péči o svého nezletilého syna.

II. Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel v ústavní stížnosti odkazuje na kritéria dovozená judikaturou Ústavního soudu, která musí obecné soudy z hlediska nutnosti rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte v řízení o úpravě výchovných poměrů vzít v potaz. Soudy by měly vycházet z toho, že právem obou rodičů je v zásadě pečovat o dítě stejnou měrou a podílet se na jeho výchově, s čímž koresponduje i právo dítěte na péči obou rodičů. Za splnění požadovaných kritérií by rozhodnutí soudu o stanovení střídavé péče mělo být v zásadě pravidlem. Rozhodnutí o výlučné péči jednoho z rodičů by mělo být vydáno ve výjimečných případech, kdy pro to existují významné závažné důvody a soud by se měl s jejich zdůvodněním ve svém rozhodnutí řádně a komplexně vypořádat. Účastníkům by měl přesvědčivě osvětlit, v čem patříruje zásadnost těchto důvodů.

6. Krajský soud odůvodnil své rozhodnutí pouze dvěma zjištěními, a sice že otec ponechával nezletilého samotného doma ve večerních hodinách a že jej v jednom případě nechal samotného i přes den v době jeho nemoci. K tomu stěžovatel uvádí, že nezletilý zůstával doma sám na základě jejich vzájemné dohody a že mu byly současně stanoveny činnosti, které měl po dobu jeho nepřítomnosti vykonávat. Zdůraznil, že po upozornění na nevhodnost takového jednání tohoto zanechal, jak bylo zjištěno ze zprávy OSPOD předložené krajskému soudu před vydáním rozhodnutí ve věci. K ponechání nezletilého v době nemoci samotného doma došlo pouze jednou, a to na omezenou dobu. Podávání medikace nebylo nijak narušeno. Stěžovatel se domnívá, že uvedené skutečnosti nebyly natolik závažné, aby opodstatnily svěřeni nezletilého do výlučné péče matky. Jiné

nedostatky v jeho výchovných a rodičovských kompetencích nebyly zjištěny.

7. Stěžovatel dále uvádí, že soud opomenul alespoň stručně ústně odůvodnit toto pro poměry nezletilého zcela zásadní rozhodnutí. Krajský soud se podle stěžovatele také nevyrovnal s jeho argumentací vznesenou v průběhu řízení před krajským soudem a s argumentací obsaženou v jeho závěrečném návrhu. Jedním z důvodů, proč usiloval o střídavou péči, byla snaha o zachování vzájemných citových vazeb mezi synem a oběma rodiči. Matka totiž trpí závažným onemocněním, které jí pravděpodobně znemožní její péči o nezletilého a vyžádá si svěřeni nezletilého do jeho výlučné péče. Rozhodnutí krajského soudu je také v rozporu s názorem opatrovníka nezletilého.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní stížnost má náležitosti stanovené zákonem o Ústavním soudu a Ústavní soud je příslušný k jejímu projednání. Je přípustná (stěžovatel neměl k dispozici jiné zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a byla podána oprávněným navrhovatelem a včas. Stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

IV. Vyjádření účastníka, opatrovníka nezletilého a replika stěžovatele

9. Soudce zpravodaj si pro účely řízení o ústavní stížnosti vyžádal vyjádření účastníka řízení, matky nezletilého a Ústavním soudem jmenovaného opatrovníka nezletilého. Jejich vyjádření následně zaslal stěžovateli na vědomí a poskytl mu příležitost k replice.

10. Krajský soud odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Nad rámec toho uvedl, že samozřejmě přihlédl k judikatuře Ústavního soudu týkající se dané problematiky. Obsahově se rozhodnutí krajského soudu fakticky blíží tzv. nerovnoměrné střídavé péči, u všech prázdnin byla nastolena parita rozsahu péče obou rodičů a u běžného víkendového styku otce s nezletilým se fakticky jedná z pohledu čtrnáctidenního cyklu o poměr 10 ku 4 ve prospěch matky. K rozhodnutí o rovnoměrné střídavé péči nedošlo z důvodů snížených výchovných kompetencí otce a nižší rodičovské způsobilosti.

11. Matka se k ústavní stížnosti otce nevyjádřila.

12. Opatrovník nezletilého uvedl, že před soudy opakovaně tvrdil, a i nadále má za to, že je v nejlepším zájmu nezletilého rovnoměrná péče obou rodičů. Podle něj se krajský soud dostatečně nevěnoval posouzení rodičovských kompetencí obou rodičů a soustředil se pouze na to, co považoval za výchovná pochybení otce. Své rozhodnutí založil výlučně na těchto skutečnostech. Ačkoli ani opatrovník nepokládá za vhodné ponechávat nezletilého samotného doma, stejně tak nepovažuje za vhodné chování matky, která se synem opakovaně řešila rodinnou situací. To až do té míry, že sám nezletilý krajskému soudu i opatrovníkovi při pohovorech sdělil, že ho to obtěžuje. Své jednání navíc otec již během řízení napravil. Opatrovník postrádá úvahu krajského soudu nad posouzením matčiných rodičovských kompetencí. Těmito skutečnostmi se podle něj krajský soud vůbec nezabýval. Opomenul také zohlednit závažné onemocnění matky, které výrazně zkracuje délku života a postupně zásadně ovlivňuje nejen kognitivní funkce nemocného, ale i celou jeho osobnost. I s ohledem na pravděpodobnou budoucí výlučnou péči otce je v zájmu nezletilého rozvíjet vztah s otcem ve stejné míře jako s matkou. Rodičovské kompetence obou rodičů jsou srovnatelné. S ohledem na věk nezletilého již není přihlíženo z psychologického hlediska k větší prospěšnosti mateřské péče, rovnoměrnému rozvržení péče svědčí i blízkost bydlišť obou rodičů. I sám nezletilý dosavadní rovnoměrnou péči považoval za přijatelnou.

13. Vyjádření zaslal Ústavní soud stěžovateli na vědomí a k případné replice. Stěžovatel se v replice ztotožnil s vyjádřením opatrovníka. Pro nezletilého je za stávající situace nejvhodnější forma střídavé

péče obou rodičů, a to v co nejrovnoměrnější podobě. Stěžovatel nesouhlasí s tvrzením krajského soudu, že se jeho rozhodnutí o péči o nezletilého blíží tzv. nerovnoměrné střídavé péči. Krajským soudem bylo rozhodnuto o svěřeni nezletilého do výlučné péče matky. Ohledně školních prázdnin je sice péče obou rodičů nastavena v podstatě paritně, nicméně ve vztahu ke zbývající části kalendářního roku jde nepochybně o výrazně menší úsek. Stěžovatel nesouhlasí ani s tvrzeními krajského soudu o jeho snížených výchovných kompetencích a nižší rodičovské způsobilosti.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

14. Ústavní soud připomíná, že jako soudní orgán ochrany ústavnosti je oprávněn do rozhodovací činnosti obecných soudů zasahovat jen tehdy, pokud chybná interpretace či aplikace podústavního práva nepřipustně postihuje některé z ústavně zaručených základních práv a svobod nebo je v rozporu s požadavky spravedlivého (řádného) procesu nebo s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti. Postup v soudním řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad jiných než ústavních předpisů, jakož i jejich aplikace při řešení konkrétních případů a věcné posouzení předmětu sporu, přísluší civilním soudům. Zřetelně tak akcentuje zásadu minimalizace zásahů do činnosti jiných orgánů veřejné moci, která je odrazem skutečnosti, že Ústavní soud není součástí soustavy soudů (čl. 83 Ústavy). Proto mu nepřísluší zasahovat do jejich ústavně vymezené pravomoci, pokud jejich rozhodnutím, příp. v průběhu procesu mu předcházejícího, nedošlo k zásahu do ústavně zaručených práv.

15. Obzvláště rezervovaně pak Ústavní soud přistupuje k soudním rozhodnutím ve věcech rodinných. Rozhodování soudů v rodinněprávních věcech se do značné míry odvíjí od zjišťování a posuzování skutkových okolností a otázek, což je v první řadě úkolem obecných soudů. Celkový prostor pro kasační zásah Ústavního soudu se tak zužuje, v důsledku čehož se jeho přezkumná pravomoc soustředí pouze na posouzení, zda nejde o extrémní rozhodnutí, které by bylo založeno na libovůli, resp. které by jinak negovalo právo účastníka řízení na soudní ochranu (srov. např. usnesení ze dne 25. 9. 2014 sp. zn. IV. ÚS 2468/14). Z těchto principů Ústavní soud vyšel i při přezkumu napadeného rozhodnutí.

V. a) Obecná východiska

16. Řízení ve věcech péče o nezletilé je jedním z řízení péče soudu o nezletilé upravených v § 466 a násl. zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“). Jde o řízení, v němž se při dokazování uplatňuje tzv. vyšetřovací zásada (§ 20 odst. 1 a § 21 z. ř. s.). Byť mají účastníci řízení při zjišťování skutkového stavu povinnost součinnosti, soud sám musí zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí a musí provést i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrženy.

17. Primárním úkolem Ústavního soudu v rámci přezkumu rozhodnutí obecných soudů týkajících se problematiky úpravy výchovných poměrů k nezletilým dětem je především posoudit, zda řízení před soudy bylo konáno a přijatá opatření byla činěna v nejlepším zájmu dítěte (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte), zda byly za účelem zjištění nejlepšího zájmu dítěte shromážděny veškeré potřebné důkazy, přičemž důkazní aktivita nedopadá na samotné účastníky, ale na soud, a zda byla veškerá rozhodnutí vydaná v průběhu řízení v tomto smyslu náležitě odůvodněna [srov. např. náleze ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 2482/13 (N 105/73 SbNU 683), bod 17].

18. Ústavní soud si je vědom změny právní úpravy péče o nezletilé. Závěry jeho dosavadní judikatury však zůstávají nadále použitelné a jsou plně přenositelné i do poměrů nové právní úpravy. K problematice střídavé péče o nezletilé se Ústavní soud vyslovoval opakovaně, přičemž formuloval

kritéria, která musí obecné soudy z hlediska nutnosti rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte v řízení o úpravě výchovných poměrů vzít v potaz. Patří mezi ně zejm. (1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a o jeho svěřeni do péče usilující osobou; (2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřeni do péče té které osoby; (3) schopnost osoby usilující o svěřeni dítěte do péče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 19).

19. V případě rozhodování o svěřeni dítěte do střídavé výchovy rodičů, je třeba vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů. Z toho plyne, že pokud jsou oba rodiče způsobilí dítě vychovávat, pokud oba mají o jeho výchovu zájem a pokud oba dbali kromě řádné péče o jeho výchovu po stránce citové, rozumové a mravní, svěřeni dítěte do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení je výjimkou, které vyžaduje prokázání, proč je v zájmu dítěte právě toto jiné řešení. Obecné soudy tak nemohou střídavou péči vyloučit z důvodu, že s tímto způsobem výchovy jeden z rodičů nesouhlasí, protože chce mít dítě ve výlučné péči (srov. opět náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13).

20. Naplňují-li oba rodiče všechna kritéria podobnou měrou, Ústavní soud dovodil, že je třeba vycházet ze zmíněného ústavněprávního předpokladu, že je v nejlepším zájmu dítěte být svěřeno do péče obou rodičů. Má-li tomu být jinak, jsou k tomu zapotřebí pádné, náležitě objasněné a vysvětlené důvody, mající oporu v ochraně nejlepšího zájmu dítěte [naleží Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2023 sp. zn. III.ÚS 1775/22 (N 85/118 SbNU 110), bod 23; k těmto zvláštním důvodům srov. náleží Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2020 sp. zn. IV. ÚS 2611/20, bod 17 nebo ze dne 30. 12. 2014 sp. zn. I. ÚS 1554/14].

21. Důvodem bránícím svěřeni nezletilého dítěte do střídavé péče může být podle judikatury Ústavního soudu i nevhodná či absentující komunikace mezi rodiči, nicméně pouze ve výjimečných případech, neboť je nesporné, že špatná či přímo konfliktní komunikace mezi rodiči negativně ovlivňuje osobnostní rozvoj samotného dítěte i charakter a kvalitu jeho výchovného prostředí, obzvláště za situace, kdy rodiče mají tendenci řešit své neshody právě "bojem o dítě" či jeho prostřednictvím, a tak rezignují na svou primární povinnost chránit jeho zájem být v péči obou rodičů a hledat nejvhodnější způsob, jak dítěti vytvořit harmonické a láskyplné prostředí, umožňující mu bez negativních vlivů tento zájem realizovat (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 2611/20, bod 18).

22. Zároveň je však třeba zdůraznit, že každý případ je třeba posuzovat individuálně. Ke střídavé péči se nelze automaticky uchýlovat v každém řízení o svěřeni dítěte do péče, naopak je nezbytné vždy hledat nejlepší zájem dítěte podle okolností daného případu [srov. např. náleží ze dne 30. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 1506/13 (N 110/73 SbNU 739), usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2014 sp. zn. III. 2009/14, ze dne 25. 9. 2014 sp. zn. III. ÚS 2720/13].

23. Rozhodnutí soudu, kterým není vyhověno rodiči žádajícímu střídavou péči, musí být podrobně a přesvědčivě odůvodněno, včetně uvedení relevantních argumentů, jak se soud s jednotlivými kritérii střídavé péče obsaženými v judikatuře Ústavního soudu vypořádal a proč v konkrétním případě rodič neuspěl. Skutečnosti svědčící proti střídavé péči přitom musí být v řízení nejen tvrzeny, ale i prokázány [naleží Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2022 sp. zn. I. ÚS 3065/21 (N 56/112 SbNU 9), body 23 a 24].

24. Ústavní soud konstantně judikuje, že nejlepší zájem dítěte má při vyvažování zájmů účastníků řízení vysokou prioritu, že v případném vyvažování má nejlepší zájem dítěte vyšší váhu než ostatní oprávněné zájmy, které je však nutno též vzít v potaz [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2014 sp. zn. I. ÚS 3216/13 (N 176/74 SbNU 529), bod 29].

25. Ústavní soud při rozhodování soudů ve věcech péče soudu o nezletilé klade na obecné soudy zvýšené nároky týkající se nejen metodologie posouzení nejlepšího zájmu dítěte ve vztahu k rozhodnutí o modelu péče o dítě, ale též i kvality posouzení věci. Důraz na řádné provedení i hodnocení důkazů a celkovou úroveň odůvodnění patří k základním atributům spravedlivého procesu. Jeho dodržování má zaručit transparentnost a kontrolovatelnost rozhodování soudů a je účinnou prevencí před nepřezkoumatelností či dokonce libovůlí v soudním rozhodování. V případech, kdy soudy rozhodují o modelu péče rodičů o nezletilé dítě či rozsahu styku s ním, jsou tyto ústavněprávní nároky ještě zesíleny. Vedle formálního hlediska, spočívajícího v nemožnosti nápravy případných pochybení odvolacího soudu prostřednictvím dovolání, je významnější materiální rozměr, neboť tato rozhodnutí mají zásadní dopady na osudy dětí a jejich rodičů, a to často na řadu let či s důsledky na celý život (k tomu srov. rozhodnutí Ústavního soudu, na něž dokazuje Ústavní soud v nálezu sp. zn. III. ÚS 2160/25, bod 24).

26. Přezkum Ústavního soudu týkající se rozhodnutí o péči o dítě či o úpravě styku se soustředí především na to, zda obecné soudy zvážily a vyvážily dotčené oprávněné zájmy, zejména zda byl náležitě zjišťován nejlepší zájem dítěte a za tím účelem shromážděny veškeré potřebné důkazy, a zda byla rozhodnutí vydaná v průběhu řízení v tomto smyslu řádně a dostatečně odůvodněna. Přestože Ústavní soud postupuje při přezkumu rozhodnutí v těchto případech zvláště zdrženlivě, nelze vyloučit, že obecné soudy ve svých rozhodnutích vybočí z rámce ústavnosti a poruší ústavně zaručená práva rodičů, dětí či jiných osob, zejména práva spojená s jejich rodinným životem či práva procesní povahy. V takových případech je Ústavní soud povinen zasáhnout (srov. opět nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2160/25, bod. 25)

V. b) Uplatnění obecných východisek na posuzovanou věc

27. Ve světle výše uvedených ústavněprávních kritérií Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí, zejména z hlediska toho, zda krajský soud dostatečně odůvodnil existenci okolnosti, která v projednávané věci vylučuje presumpci ve prospěch střídavé péče. Dospěl přitom k závěru, že krajský soud tato východiska ve svém rozhodování náležitě nezohlednil. Napadené rozhodnutí proto nelze považovat za ústavně konformní, neboť jím došlo k porušení práv stěžovatele na rodinný život, na péči o dítě a jeho výchovu a na soudní ochranu.

28. Krajský soud založil své měnící rozhodnutí především na zjištění, že otec nezletilého jej v době své péče z důvodu sportovních aktivit přibližně dvakrát týdně po dobu dvou hodin (od 20:00 do 22:00) ponechával samotného a v jednom případě tak učinil i v době jeho nemoci, když si plnil své pracovní povinnosti. Tyto skutečnosti vyhodnotil jako natolik závažné, že podle jeho názoru snižují celkové rodičovské kompetence otce a vylučují jeho rovnoměrnou účast na péči o nezletilého.

29. Z rozhodnutí městského soudu, napadeného rozhodnutí krajského soudu, vyjádření opatrovníka i vyžádaného spisu však současně vyplývá, že otec své ostatní rodičovské povinnosti dlouhodobě plnil řádně. Uvedené jednání sice nelze bez dalšího aprobovat, nicméně je nezbytné jej hodnotit v širším kontextu konkrétních okolností případu. Především je třeba zohlednit věk nezletilého (v rozhodné době 8 let), dobu a četnost ponechání bez dozoru, jakož i skutečnost, že k němu docházelo na základě vzájemné dohody mezi otcem a nezletilým. Nelze rovněž pominout, že i rodič pečující o dítě má právo na realizaci svého osobního života. Sportovní aktivity přitom mohou představovat pozitivní vzor pro nezletilé dítě. Za podstatné je dále nutné považovat i to, že v průběhu řízení bylo prokázáno, že otec od uvedené praxe upustil, a přijal tak opatření směřující k odstranění vytykaných nedostatků. Za této situace se jeví závěr krajského soudu o zásadním oslabení rodičovských kompetencí otce jako nepřiměřený a nedostatečně odůvodněný.

30. Ze zvukového záznamu z jednání před krajským soudem plyne, že soud výše popsané jednání otce v průběhu řízení také poměrně emotivně hodnotil. O to více je na místě vyslovit politování nad

tím, že stejnou míru pozornosti, jakou zaměřil na "výchovu" otce, nevěnoval ústnímu vyhlášení rozsudku, resp. jeho odůvodnění. Jak ostatně namítal i stěžovatel v ústavní stížnosti, krajský soud při vyhlášení rozsudku ve vztahu k výroku o péči o nezletilého účastníkům žádné odůvodnění neposkytl a soustředil se výlučně na samotné sdělení a popsání výroku. Podle § 156 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále jen "o. s. ř.") je přitom soud povinen při vyhlášení rozsudku uvést nejen jeho výrok, ale i odůvodnění a poučení o odvolání a možnosti výkonu rozhodnutí. Význam odůvodnění rozhodnutí již při jeho vyhlášení podtrhuje rovněž § 157 odst. 2 o. s. ř., podle něhož musí být odůvodnění obsažené v písemném vyhotovení rozsudku v souladu s odůvodněním vyhlášeným. Důraz na odůvodnění rozhodnutí při jeho ústním vyhlášení ostatně akcentuje i komentářová literatura. Podle ní je předseda senátu přímo v jednací síni povinen odůvodnit rozhodnutí po skutkové i právní stránce, tj. vyložit, jak hodnotil jednotlivé důkazy samostatně i v jejich vzájemné souvislosti, která tvrzení vzal za prokázaná a která nikoli, proč případně neprovedl další navržené důkazy, které důkazy si odporovaly či naopak korespondovaly s tvrzeními účastníků, jaký skutkový závěr přijal a jak věc právně posoudil (Jirsa, J. In Jirsa, J. a kol. Občanský soudní řád, 2. část. Soudcovský komentář, Wolters Kluwer, ASPI, komentář k § 156). Pečlivé odůvodnění rozhodnutí již při jeho vyhlášení nabývá na významu zejména v případech, kdy odvolací soud mění rozhodnutí soudu prvního stupně, jako tomu bylo i v projednávané věci.

31. Pokud jde o závěry krajského soudu a jejich písemné odůvodnění, je třeba poukázat i na to, že se krajský soud vůbec nezabýval rodičovskými kompetencemi matky. Při posuzování nejlepšího zájmu nezletilého tak opominul zohlednit jak jednání matky ve vztahu k nezletilému, tak její zdravotní stav, včetně možného vývoje jejího onemocnění a jeho dopadu na schopnost řádně pečovat o nezletilého. Tyto skutečnosti přitom vyplynuly přímo z průběhu jednání a krajský soud na ně byl upozorněn i v písemných závěrečných návrzích otce a opatrovníka nezletilého. Krajský soud tyto okolnosti nejenže nevzal v potaz, ale současně se s touto argumentací nijak nevypořádal ani v odůvodnění svého rozhodnutí. Takový postup oslabuje přesvědčivost přijatých závěrů, neboť posouzení nejlepšího zájmu dítěte musí být komplexní a zahrnovat relevantní poměry obou rodičů. Současně nelze přehlédnout, že je v zájmu nezletilého, aby již nyní v dostatečném rozsahu udržoval a rozvíjel vztah s otcem, což může případný budoucí přechod do jeho výlučné péče učinit co nejplynulejším a pro nezletilého co nejméně zatěžujícím.

32. Nelze přisvědčit názoru krajského soudu vyslovenému ve vyjádření k ústavní stížnosti, že se jeho rozhodnutí obsahově blíží tzv. nerovnoměrné střídavé péči. Ačkoli je pravda, že v období školních prázdnin je péče o nezletilého nastavena fakticky paritně, nelze z této dílčí úpravy dovozovat obdobný charakter péče i pro zbytek roku. Právě v průběhu školního roku je totiž péče zjevně asymetrická a neodpovídá principům střídavé péče ani v její "nerovnoměrné" podobě. Podstatou střídavé péče přitom není pouze kvantitativní rozdělení času, ale především reálné sdílení každodenních rodičovských povinností a odpovědnosti za dítě. Pro dítě i rodiče je zásadní, aby spolu trávili čas nejen v období volna, ale aby společně zvládali i běžný režim školního roku, včetně plnění školních povinností, mimoškolních aktivit a každodenního chodu domácnosti. Právě v těchto situacích se totiž utváří a prohlubuje rodičovská role i vzájemný vztah rodiče a dítěte. Omezení podílu jednoho z rodičů převážně na volnočasové období tak vede k oslabení jeho výchovné role a k faktickému narušení rovnováhy rodičovských kompetencí, což nelze bez dalšího považovat za naplnění modelu střídavé péče, byť i v její nerovnoměrné variantě.

33. Pozornost si zaslouhuje rovněž skutečnost, že se krajský soud ve svých závěrech ani v odůvodnění rozhodnutí nijak nevypořádal s tím, že nezletilému by střídavá péče vyhovovala. Ačkoli se jedná o dítě nižšího věku, nelze přehlížet, že je již schopno v určité míře situaci vnímat a vyjádřit své preference, zejména pokud jde o vlastní životní uspořádání. Z provedeného dokazování před městským i krajským soudem přitom vyplývá, že dosavadní model střídavé péče mu vyhovoval a že má kvalitní a citově pevný vztah k oběma rodičům. Opomenutí názoru nezletilého je přitom

problematické i z hlediska požadavku, aby byl jeho hlas v řízení přiměřeně jeho věku a vyspělosti reflektován. Zohlednění přání dítěte sice nemůže být jediným určujícím kritériem, nicméně představuje významné hledisko při posuzování jeho nejlepšího zájmu, zejména v situaci, kdy nevyvstávají zásadní pochybnosti o výchovných schopnostech žádného z rodičů. Nepřihlédnutí k této okolnosti tak dále oslabuje přesvědčivost přijatých závěrů krajského soudu. Nelze přehlédnout ani to, že faktická střídavá péče již probíhala před samotným rozhodnutím městského soudu a až na neshody mezi samotnými rodiči se ze spisu nezdá, že by byla pro nezletilého nevhodná. Rovnoměrně rozvrženou střídavou péčí po celou dobu řízení prosazoval i opatrovník nezletilého, jehož úkolem je nezávisle posuzovat a prosazovat nejlepší zájem dítěte.

VI. Závěr

34. Ústavní soud uzavírá, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. června 2025 č. j. 16 Co 211/2024-138 byla porušena základní práva stěžovatele na rodinný život a na péči o dítě a jeho výchovu zaručená čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud proto vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a podle § 82 odst. 3 písm. a) tohoto zákona napadené rozhodnutí zrušil. Ústavní soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť od něj nebylo možné očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

35. Ústavní soud nijak nepředjímá výsledek řízení před krajským soudem. Klade však důraz na to, aby byly v navazujícím řízení zohledněny všechny výše uvedené výhrady.

36. Přestože námitky stěžovatele směřují pouze vůči části rozhodnutí týkající se péče o nezletilého, Ústavní soud zrušil rozhodnutí krajského soudu v plném rozsahu, jak to ostatně stěžovatel navrhuje i v ústavní stížnosti. Výrok o povinnosti stěžovatele hradit výživné je totiž přímo závislý na výroku o péči o nezletilého.

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)